

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/9148,Final-IV-edycji-ogolnopolskiego-projektu-edukacyjnego-O-tym-nie-mozna-zapomniec-.html>
03.04.2026, 00:58

Finał IV edycji ogólnopolskiego projektu edukacyjnego „O tym nie można zapomnieć - spotkania z kobietami, które przeszły piekło obozów i łagrów” - Warszawa, 6 czerwca 2014

6 czerwca w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” odbył się finał IV edycji ogólnopolskiego projektu edukacyjnego [O tym nie można zapomnieć - spotkania z kobietami, które przeszły piekło obozów i łagrów](#). W ramach projektu uczniowie szkół z całej Polski przeprowadzali i nagrywali wywiady ze świadkami historii – kobietami, które podczas II wojny światowej przebywały w obozie lub łagrze.

Podczas podsumowania Instytutowi Pamięci Narodowej przekazano grafiki i rysunki autorstwa Marii Hiszpańskiej-Neumann. Prace artystki, wykonane podczas pobytu w obozie w Ravensbrück i po wojnie, zostały ofiarowane przez jej dzieci – Bognę i Michała Neumannów oraz Barbarę Stępniewską. Rysunki przedstawiają migawki z codziennego życia obozowego, ukazując jego różne aspekty. Prace można będzie zobaczyć w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” (ul. Marszałkowska 21/25).

W uroczystości uczestniczyli: wiceprezes IPN Agnieszka Rudzińska, wicedyrektor Biura Edukacji Publicznej IPN Kamila Sachnowska, przedstawiciel Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz były więźniarki obozu w Ravensbrück: Alicja Gawlikowska-Świerczyńska, Barbara Piotrowska, Krystyna Zając, Danuta Bogacka-Bogdaniuk, Leokadia Kaczorowska, Zofia Baranowska oraz Krystyna Kosmahl.

Maria Hiszpańska-Neumann (1917–1980), graficzka, urodziła się w Warszawie. W 1935 r. rozpoczęła studia na Akademii Sztuk Pięknych, przerwane przez wojnę. W trakcie okupacji wstąpiła do Związku Walki Zbrojnej. W czerwcu 1941 r. została aresztowana, a niespełna rok później przewieziona do niemieckiego obozu koncentracyjnego w Ravensbrück. W obozie przebywała przez trzy lata, od kwietnia 1942 r. do kwietnia 1945 r. W tym czasie powstało około 400 rysunków, niestety tylko część zachowała się do dzisiaj. Są dokumentem ukazującym codzienne życie obozowe z całą jego beznadziejnością.